

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 21.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. október 21. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatról áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a görög hitvilággal kapcsolatos.

Állapítsa meg, hogy a térképvázlaton megjelölt helyek közül melyikre igazak a táblázatban szereplő állítások! Írja a térképvázlaton látható sorszámokat a táblázat megfelelő cellájába! *Egy mezőbe egy sorszámot írjon. Két sorszám kimarad.* (Elemenként 1 pont.)

Állítás	Sorszám
a) Az ókori görög világ legfontosabb – Zeusz tiszteletére rendezett – sportversenye zajlott itt.	
b) Ennek a városnak a bölcsesség és az igazságos háború istennője volt a védelmezője.	

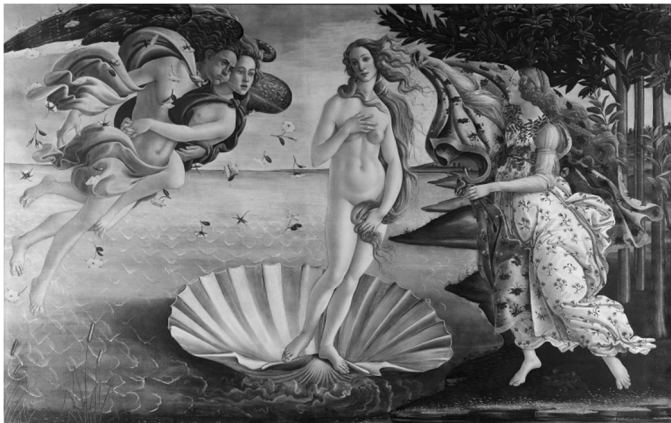
c) Melyik állítás igaz a görög hitvilágra? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. A görög hitvilágot csak képi ábrázolásokból ismerjük.
2. Minden isten természeti jelenséget testesített meg.
3. A közös hitvilág összekötő kapocs volt a görög városállamok között.
4. A görögök az isteneiket emberalakúnak képelték el, és emberi tulajdonságokkal ruházták fel őket.
5. A görög mitológia szerint az összes isten és félisten lakhelye egy magashegység csúcsán volt.

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkor művészetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

*Botticelli itáliai művész
„Vénusz születése” című festménye*

*A Herkules-kút részlete
Hunyadi Mátyás visegrádi
palotájában*

A Firenzét irányító Medici-család által építtetett palota

a) A képeken látható művészeti alkotások azonos stílusúak. Nevezze meg ezt a stílust!

.....

b) Melyik században készült a képeken látható alkotások mindegyike? Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

A) 11. század B) 13. század C) 15. század D) 17. század

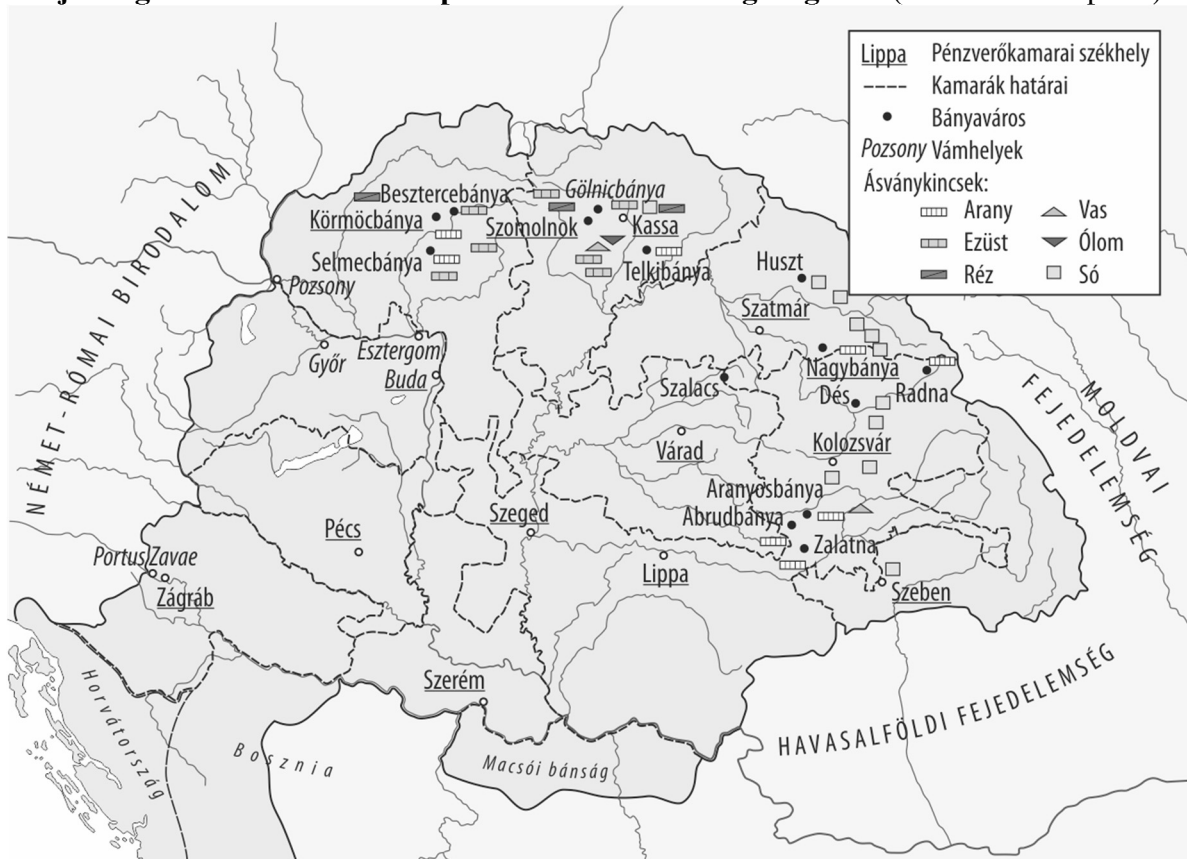
c) Melyek a jellemzői annak a stílusnak, amelyben a képeken látható alkotások készültek? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. A világi előkelők rétege még nem rendelkezett elég anyagi erőforrással a művészet-pártoláshoz, ezért az alkotások megrendelője szinte kizárólag az egyház volt.
2. A művészeteket a katolikus megújulás szolgálatába állították.
3. Az épületek homlokzata erősen díszített és mozgalmas volt, az alkotók előszeretettel alkalmaztak aszimmetrikus formákat.
4. A művészek gyakran nyúltak vissza az antik kultúra hagyományaihoz.
5. A festészetben elterjedt a térbeliség ábrázolása.

4 pont	
--------	--

3. A feladat I. Károly gazdasági reformjaival kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a térkép vázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Magyarország bányászata és pénzügyi igazgatása a 14. században

a) Nevezze meg azt a bányakincset, amelynek kitermelése az ország északkeleti részén (Kárpátalján) és Erdélyben volt elsősorban jellemző! A térkép vázlaton jelölt bányakincsek közül válasszon!

.....

b) Mi magyarázza a pénzverő kamarák székhelyeinek elhelyezkedését? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A pénzverő kamarák székhelyei mind a nemesfémbányászat központjai voltak.
2. A pénzverő kamarák székhelyeit a bányavidékeken, továbbá a nagy kereskedelmi forgalommal érintett helyeken hozták létre.
3. A pénzverő kamarák székhelyeit az ország peremterületein alakították ki, mert védelmi szerepük is volt.

c) Nevezze meg a meghatározásban körülírt fogalmat!

I. Károly által szabályozott külkereskedelmi vám, az áruk értékének körülbelül 3%-át kellett befizetni.

.....

„Országunk főpapjainak és báróinak alaposan megfontolt tanácsával egyetértően kegyesen elrendeljük örökre szólóan, hogy ha a főpapok, szerzetesek és világi papok vagy a nemesek bármelyikének földjein és birtokán arany-, illetve ezüstbányát fognak találni, s amennyiben nem tagadják le azok létezését és nem tagadják meg a feltárásukat, akkor ugyanők örökre élvezzék örvendezve azon földjeik változatlan birtoklását, amelyeken ezek az arany- és ezüstbányák találhatóak, sőt a földjükön talált arany-, illetve ezüstbányákból származó, a bányászok szokása szerint befolyó királyi jövedelmek harmadrészét is kapják meg teljességgel örök időkre.” (I. Károly oklevele, 1327)

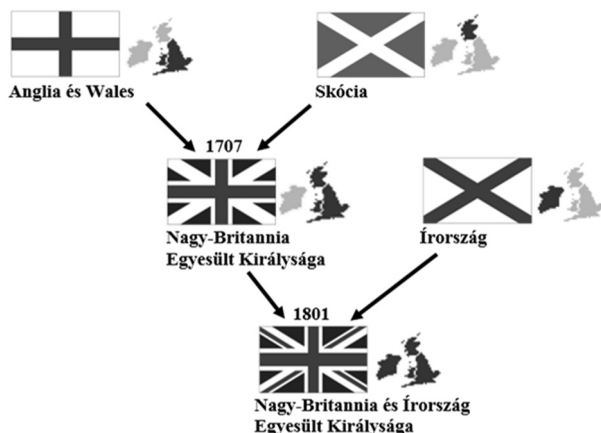
d) Válassza ki a forrás segítségével azt az állítást, amelyik megmagyarázza a bányászat fellendülését! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A kereskedelem fellendülésének következtében a világi földbirtokosok számára kifizetődővé vált az, hogy kitermelhették az aranyat.
2. A bányajövedelmek egyharmadának átengedésével az uralkodó érdekeltté tette a földbirtokosokat a bányák feltárásában.
3. A tartományurak legyőzése után a földbirtokosok – a király haragjától rettegve – bejelentették a bányákat, annak ellenére, hogy a király elvette birtokukat.

4 pont	
--------	--

4. A feladat az angol alkotmányos monarchiához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A Egyesült Királyság kialakulása

	whig párt	tory párt	egyéb pártok	összesen
1761	446	112	0	558
1774	215	215	128	558
1802	269	383	16	668
1818	175	332	161	668

Az Egyesült Királyság parlamenti képviselőinek száma pártállás szerint

a) Melyik évben került ki biztosan a miniszterelnök személye a tory pártból a parlamenti erőviszonyok figyelembevételével? A táblázatban szereplő évszámok közül válasszon!

.....

b) Melyik évben került ki biztosan a miniszterelnök személye a whig pártból a parlamenti erőviszonyok figyelembevételével? A táblázatban szereplő évszámok közül válasszon!

.....

c) Hogyan válhatott valaki miniszterelnökké Nagy-Britanniában a forrásokban bemutatott korszakban? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Az uralkodó kinevezte a nép által közvetlenül megválasztott személyt.
2. Az uralkodó kinevezte a többséget szerzett párt vezetőjét.
3. A parlament kiválasztotta az uralkodó által kijelölt négy személy közül.
4. A parlament kiválasztotta a választásokon legjobban szereplő négy jelölt közül.

d) Mi az oka annak, hogy a táblázatban bemutatott korszakban változott a parlamenti képviselők összlétszáma? Az ábra alapján fogalmazza meg a válaszát!

.....

4 pont	
--------	--

5. A feladat a magyarországi reformáció kulturális hatásaihoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Máshol a jó tudományok elpusztulnak, de a Te erényednek köszönhetően megmarad ez a veteményeskert, ahonnan Pannóniában újra terjeszteni lehet az élet hasznos ismereteit [...]. A romlásnak indult tudományok támogatása kegyes és istenfélő szándéokra vall, melytől **[a)]** a nehéz körülmények se tántorítsanak el. [...] **[b)]** Remélem, hogy Isten támogatja terveidet, különösen, ha azon igyekszel, hogy **[c)]** a tisztább egyházat tanítsák. Nem kétséges ugyanis, hogy [ez a mostani] háború és a [...] szolgaság bűneink és bálványimádásunk büntetése [...]. [Dévai Bíró] Mátyást, a kiváló tudománnyal, bölcsességgel és kegyességgel rendelkező férfiút és Sylvester Jánost, e tudós férfiút, Nagyságod pártfogásába ajánlom.” (Melanchton német teológusnak, Luther munkatársának levele Nádasdy Tamás magyar főúrhoz, 1537)

Döntse el, mire utalnak a A) betűjelű forrás betűkkel jelzett, aláhúzott részei! Karikázza be a feladatrészenként egyetlen helyes válasz sorszámát!

a)

1. A törökök hadjáratai és hódításai folyamatos fenyegetést jelentettek.
2. Az ellenreformáció megindulása miatt Nádasdy ki volt téve az inkvizíció üldözésének.
3. A magyar főurak vagyona a kereskedelem hanyatlása miatt jelentősen csökkent.

b)

1. Nádasdy arra készült, hogy kiűzze a törököket Magyarországról.
2. Nádasdy egy iskola megalapítását tervezte.
3. Nádasdy zarándokútra indult a Szentföldre.

c)

1. Új egyházakat alapítsanak.
2. Visszaállítsák a pápa tekintélyét.
3. A protestáns tanokat terjesszék.

B) „Végre elvégeztük az utolsó simítást is az egész Újtestamentumon [Újszövetségen] [...]. Néhány évvel ezelőtt támadtak bennünket a többi nemzetek, hogy bár az oroszoknak is van saját nyelvükön evangéliumuk, a magyaroknak nincsen. Ezután emiatt a keresztény nemzetek nemcsak, hogy nem gyalázzhatnak, de még irigyelhetnek is bennünket pompás nyelvünkért [...]” (Sylvester János levele Nádasdy Tamásnak, 1540)

d) Mi volt az a munka, aminek befejezéséről Sylvester János beszámolt megbízójának a B) betűjelű forrásban idézett levelében? Fogalmazza meg röviden saját szavaival!

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat az első világháború előtt kialakuló szövetségi rendszerekkel kapcsolatos.
(komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Manapság viszont úgy tekintünk rá, mint potenciális [lehetséges] ellenségre, aki háború esetén támogatná az egyetlen nagyhatalmat, akivel Nagy-Britannia komoly konfliktusba kerülhet – Németországot.” (Brit követi jelentés, 1910)

a) Melyik országra vonatkozik a forrás aláhúzott része? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Franciaország
2. Oroszország
3. Osztrák–Magyar Monarchia
4. Spanyolország

B) „Franciaországgal sohasem leszünk békében, [a velünk szintén határos] Oroszország ellen pedig sohasem leszünk kénytelenek háborúzni, hacsak el nem rontják a helyzetet liberális képtelenségek vagy dinasztikus ostobaságok.” (Egy korabeli politikus mondása, 1870-es évek)

b) Melyik ország politikusa mondta az idézetet? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Nagy-Britannia
2. Németország
3. Osztrák–Magyar Monarchia
4. Olaszország

C) „Abban az esetben, ha a hármas szövetség vagy az azt alkotó hatalmak valamelyike haderejét mozgósítja, [...] az erről az eseményről kapott hírt követőleg [...] [mindkét szerződő fél ellenük] mozgósítja egész rendelkezésre álló haderejét, és minél közelebb tolja azokat határaihoz. A rendelkezésre álló erők [...] [egyik] részéről 1 300 000 főből, [másik] részéről 700–800 000 főből fognak állni.” (Egy szövetségi szerződésből, 1893)

c) Melyik két állam kötötte az idézett szerződést? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. Németország
2. Oszmán Birodalom
3. Franciaország
4. Oroszország
5. Osztrák–Magyar Monarchia

*Szövetségi rendszerek az első világháború előtt
(Az azonos mintázattal / árnyalattal jelölt megnevezett országok egy szövetségi rendszerhez tartoznak.)*

d) Nevezze meg azt az államot, amely végül nem annak a szövetségnek a tagjaként vett részt a háborúban, amit a térkép jelöl! A térképen megnevezett államok közül válasszon!

.....

e) Nevezze meg idegen eredetű szakkifejezéssel a csíkozással jelölt országok szövetségét!

.....

6 pont	
--------	--

7. A feladat a reformkorral kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„»Elfogadjuk, bármi durva,
Amit a hon méhe szül;
Bármi lány és bármi pompás,
Semmit, semmit e kívül!«
És ne szóljon áldozatról,
Lemondásról senki sem;
Kötelesség! mit az ember
Hon jóllétéért teszen.”
(Petőfi Sándor verse, 1844)

„Veronai új szalámi.
Belföldi friss szalámi. [...]
Francia valódi sampámi bor.
Magyar pezsgő bor. [...]
Érces vizek (magyarhoniak és külföldiek)
igen jutányos árért ajánlatnak a [...] közönség
figyelmébe Pentsch Gáspár fűszerkereskedése
által Pesten, szénapiacon az evangélikus iskola
épületének átellenében » a fehér kutyához «.
(Apróhirdetés a Pesti Hírlapban, 1845)

a) Melyik társadalmi szervezetet népszerűsítette Petőfi Sándor idézett versében? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Nemzeti Kaszinó
2. Végegylet
3. Magyar Tudományos Akadémia

b) Nevezzen meg az apróhirdetés szövegéből egy olyan konkrét terméket, amely megfelel a versben körülírt céloknak!

.....

c) Mely nehézségre utal a költő a célok megvalósításával kapcsolatban? Fogalmazza meg saját szavaival!

.....

„Egyes embernek szüksége van az erősb elleni oltalomra, s csak ép ezáltal lesz szabaddá, ép úgy a gyöngébb – azaz nemzetgazdasági szempontból szólva – fejletlenebb nemzetnek is oltalomra van az erősb ellen szükség.” (Kossuth Lajos írása, 1842)

d) Nevezze meg azt a – nem megvalósult – gazdasági intézkedést, amelyet Kossuth az idézett forrásrészletben szorgalmazott a versben megfogalmazott cél elősegítésére!

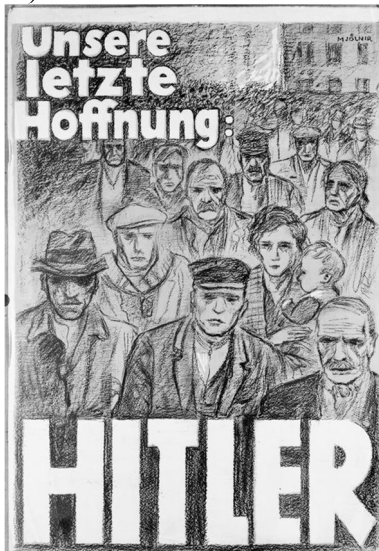
.....

4 pont	
--------	--

8. A feladat Németország két világháború közötti történelméhez kapcsolódik.

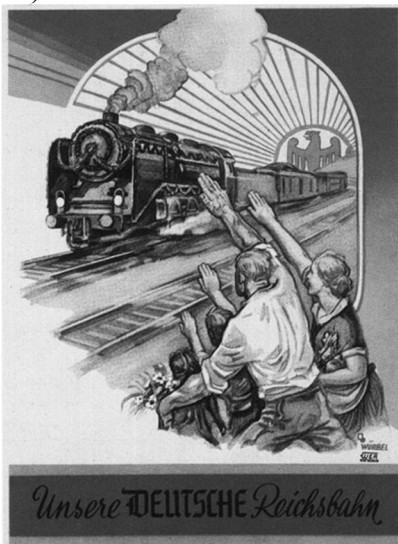
Oldja meg a feladatokat az 1930-as években készült ábrázolások és ismeretei segítségével! Írja a táblázatba annak a képnek a betűjelét, amelyikre az állítás vonatkozik! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kétszer is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)

A)

A választási plakát felirata magyarul: „Utolsó reményünk: Hitler”.

B)

A könyvborító felirata magyarul: „Német birodalmi vasútunk”.

C)

A plakát felirata magyarul: „Elfajzott zene”.

Állítás	A plakát betűjele
a) A faji felsőbbrendűség érzését erősíti azzal, hogy ellenségképet mutat.	
b) Megmutatja, hogy a nácik hatalomra jutásában szerepe volt a nagy gazdasági világválságnak.	
c) A nemzet erejének hangsúlyozásával a nacionalista érzelmekre igyekszik hatni.	
d) Utal a hitleri politika által elért eredményekre.	

4 pont	
--------	--

9. A feladat a két világháború közötti magyar társadalommal kapcsolatos.

Döntse el, hogy a felsorolt válaszlehetőségek közül melyik a helyes a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 1 pont.)

A) „A[z első világ]háború végén már szinte két Magyarország állott egymással szemben. Az egyik oldalon a történelmi örökségét védő nemesi, nemzeti rendszer, [...] a másik oldalon pedig egy új képződmény: a polgári társadalom [...]. [Az ellenforradalmi] konszolidáció [...] a háború előtti rendszer restaurálásában [öltött testet]. A történelmi osztályok újra erőre kaptak, és fokozatosan magukhoz ragadták a vezetést [...]. Ilyen előkészítés után a kapitalizmussal és a polgársággal való kiegyezés is megtörténhetett.” (Erdei Ferenc szociológus, író, politikus, 1943)

a) Milyen típusú társadalomként írja le Erdei Ferenc a két világháború közötti magyar társadalmat? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. feudális társadalom
2. polgári társadalom
3. rendi társadalom
4. torlódó társadalom

B) „A magyarságot nem valami különös isteni átok, vagy sorsharag sújtja, ne menjünk ilyen messzire. A magyarságot egy rettenetesen egészségtelen földbirtok-megoszlás sújtja. E nép sorsa, [...] nem bosszús istenek kezében van, hanem alig ezernyi nagybirtokos kezében. Ez a nép nem ősi átok [...] miatt öli magát és vet gátat szaporodásának, hanem azért, mert nincs mire szaporodjék. [...] A pusztulást nem fogja megakadályozni, ha a valóban lelkiismeretlen és bűnös bábákat kipusztítjuk. A fogamzást akadályozó szerek fokozottabb üldözése sem fogja megállítani.” (Illyés Gyula író, költő, 1933)

b) Mi az, amit megoldásnak látott volna Illyés Gyula a parasztság problémáira az idézett forrás szerint? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. emancipáció
2. az egészségügy fejlesztése
3. földreform
4. a társadalombiztosítás kiterjesztése

C) „A felső csoport a maga kúriáján és a maga földjén élő földbirtokos. Ezek [...] egyenes utódai az ősöknek e tájon fajta, méltóság, életforma és sokszor maradiság szerint. A második [csoport] a hatósági dzsentri, már eltávolodott az ősök létalapjától, de az ősök életmódjának külszínét és méltóságát a kölcsönvett állami hatalom képviselőjeként még valahogy meg tudja tartani.” (Szabó Zoltán író, 1938)

c) Melyik réteghez tartozott a Szabó Zoltán által bemutatott mindkét társadalmi csoport? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. birtokos parasztság
2. nagybirtokos előkelők
3. polgárság
4. úri középosztály

D) „A szegedi nagyállomás külső vágányain is [...] álltak a vagon sorok. Nem volt annyi lakás, hogy elhelyezzék a családokat; évekig éltek, születtek és meghaltak az emberek a vagonokban. [...] Nyáron a nyitott ajtónál főztek, télen a főzéssel egyben fűtöttek is.” (Zsiray Károly visszaemlékezése az első világháború utáni időszakra, 1986)

d) Kiknek a helyzetét írja le Zsiray Károly az idézett forrásrészletben? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. az elcsatolt területekről Magyarországra menekült magyarok
2. nyári idénymunkát végző szegényparasztok
3. kitelepítésre ítélt svábok
4. a hadseregbe besorozott katonák

4 pont	
--------	--

10. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik.

Állapítsa meg, hogy az Európai Unió mely intézményeire vonatkoznak a forrásrészletek! Írja a megfelelő intézmény nevét a forrásrészlet alatt található kipontozott vonalra! A felsoroltakból válasszon! Egy intézmény kimarad. (Elemenként 1 pont.)

Intézmények: Európai Bizottság, Európai Bíróság, Európai Központi Bank, Európai Parlament, Európai Tanács

A) „Egy hét múlva, május 26-án, vasárnap 8 millió 11 ezer választópolgár dönthet arról, kik foglalhatják el az **[a]**-ban/-ben a Magyarországnak járó 21 képviselői helyet.” (Sajtóhír, 2019)

a)

B) „Az **[b]** megválasztott elnöke most hivatalos levélben kéri fel a tagállamok[at] [...], hogy tegyenek javaslatot az **[b]** országukból érkező tagjára. A biztosjelöltek meghallgatására szeptember 30. és október 8. között kerül sor.” (Sajtóhír, 2019)

b)

C) „A tagországok állam- és kormányfői vasárnap este rendkívüli csúcstalálkozót tartanak Brüsszelben, egyetlen napirendi pontként a főbb EU-intézmények vezetői tisztségeinek betöltéséről tárgyalnak.” (Sajtóhír, 2019)

c)

D) „Megerősítette szándékát a gazdaságösztönző célú laza monetáris politika folytatására az **[d]** kormányzótanácsa a kamatdöntő ülést követő sajtótájékoztatóján.” (Sajtóhír, 2019)

d)

4 pont	
--------	--

11. A feladat a Rákosi-korszakhoz kapcsolódik.

Válassza ki a forrásrészletekhez kapcsolódó állítások közül a két-két helyeset! Karikázza be a helyes állítások sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

A) „Egyébként az nem baj, ha a vita eredményeként néhány dolgot módosítana az országgyűlés, mert egyébként az elfogadás túlságosan kincstári jellegű. Azt gondolom, hogy egyenesen kívánatos volna, hogy két-három szónok javasoljon valami előre megbeszélte kisebb módosítást, mégpedig a további felemelés irányába. Talán a te embereid kihalásznak valamit, amit tényleg meg is lehet csinálni. Vagy ha nem felemelést, akkor valami kisebb kiegészítést. A Szovjetunióban ezt így csinálják.”
(*Gerő Ernő Vas Zoltánnak, az Országos Tervhivatal elnökének, 1949*)

1. A szövegből kiderül, hogy a parlamenti vitáknak komoly súlya volt.
2. A szövegben megjelenik a személyi kultusz.
3. A szövegben leírt helyzet arra utal, hogy nem volt ellenzék az országgyűlésben.
4. A szövegben megjelenik a szovjet minták követése.
5. A szövegből kiderül, hogy a rendszer vezetőinek nem volt többsége az országgyűlésben.

B) „Mire gondolt az elvtárs, amikor meghallotta, hogy Rákosi Mátyás a minisztertanács elnöke?

Sándor János a Ganz Vagon lakatos, még mindig az élmény hatása alatt, nehezen, akadozva tud csak válaszolni erre a kérdésre: »Régóta várunk erre, most tudom igazán, jó kezekben van hazánk irányítása... Alig várom, hogy az üzemben lehessen és elmondhassam a nagy hírt elvtársaimnak.«

Salamon Józsefné a Sortex [textilipari vállalat] dolgozója, Varga Józsefné a Lóden [textilipari vállalat] sztahanovista [élmunkás] csomózója lopva egy-egy könnycseppet törülnek le szemükről: »Csak néztem Rákosi elvtársat és csak tapsoltam. Azt szerettem volna, ha minél tovább tart ez a pillanat!«” (*Szabad Nép, 1952*)

1. A szövegben található utalás a fokozódó osztályharcra.
2. A szöveg a politikai propaganda mellett gazdasági propagandára is utal.
3. A szövegben megjelenik a személyi kultusz.
4. A szövegből következik, hogy Rákosi ekkor vette át a párt és az ország irányítását.
5. A megszólaltatottak munkahelye jelzi, hogy a korszakban a könnyűipar fejlesztése volt a legfőbb gazdasági cél.

4 pont	
--------	--

12. A feladat a szociális ellátórendszerekhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„142. §. [...] (2) Az igénybevétel alapjául szolgáló jogviszony előzetes igazolása nélkül [...] kell biztosítani a Magyarország területén tartózkodó személy részére [...] a kötelező védőoltást, [...] a mentést, [...] sürgős szükség esetén a külön jogszabályban meghatározott ellátásokat. [...]

(3) [...] az e törvényben foglalt ellátásokat és feladatokat a központi költségvetésben kell biztosítani [...].

(4) Az Egészségbiztosítási Alap költségvetésén keresztül kerül biztosításra a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló [...] törvényben meghatározott egészség-biztosítási ellátások* fedezete. [...]

(6) Az az egészségügyi szolgáltatás, amely költségének fedezete [...] a központi költségvetésben és az Egészségbiztosítási Alapon keresztül sincs biztosítva, az egészségügyi szolgáltató által [...] meghatározott térítési díj ellenében vehető igénybe.” (Az 1997. évi törvény az egészségügyről)

* A betegség megelőzését szolgáló vizsgálatok, háziorvosi ellátás, fogászati ellátás, járóbeteg-szak-ellátás, fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás, szülészeti ellátás, orvosi rehabilitáció, betegszállítás

Ki vagy mi fedezi a következő ellátások költségeit? Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőibe! Egy sorba csak egy X jelet írhat.

Ellátás	A központi költségvetés	Az Egészség-biztosítási Alap	A beteg
a) Egy szabályosan foglalkoztatott debreceni kőművesnek betömik a fogát.			
b) Egy amerikai turistát Pécssett életveszélyes fejsérüléssel kórházba visznek a mentők.			
c) Egy budapesti lakos ráncatlanító injekciókezelést kap.			

d) Nevezze meg szakkifejezéssel a körülírt fogalmat!

A biztosított – vagy nevében az állam – által fizetett összeg, amely a biztosítottat feljogosítja az egészségügyi ellátások igénybevételére.

.....

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Az iszlám vallás születése	rövid
	1849 után	14.	A Szovjetunió felbomlása	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	II. József reformjai	hosszú
	1849 után	16.	A bethleni konszolidáció	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

**15. A feladat a 18. századi Magyarország történetével kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével II. József legfontosabb reformjait!
Válaszában tárja fel II. Józsefnek az uralkodásról alkotott elképzeléseit is!**

„Sok uralkodó az állam vagyonát és alattvalóit is úgy tekinti, mint szoros értelemben vett magántulajdonát, s azt hiszi, hogy a Gondviselés az embermilliókat neki teremtette, s még csak álmában sem gondol arra, hogy a Gondviselés azért állította őt e helyre, hogy ő szolgálja a milliókat. [...] Az akinek figyelmét a szolgálathoz tapadó haszon vagy megtiszteltetés köti le, [...] hagyja el még jókor hivatalát, melynek betöltésére nem méltó, de nem is alkalmas, s melynek ellátása az állam java iránt forrón érző lelkiületet, az önérdékről és a kényelemről való tökéletes lemondást követeli meg.” (II. József intelmei az állami hivatalnokokhoz, 1784)

„Európának egy kipallérozott nemzetsége [nemzete] is a deák [latin] nyelvvel országa dolgaiban többé nem él, hanem ez a régi szokás még csak Magyarországon, Erdélyben és Lengyelországban uralkodik. [...] Nincsen [...] más nyelv a német nyelven kívül, amelyet a deák helyett az ország dolgainak folytatására lehessen választani, amellyel tudniillik az egész monarchia, mind a hadi, mind pedig a polgári dolgokban él.” (II. József nyelvorendeletéből, 1784)

„Méltóztassék Felsőged megemlékezni, hogy [Dél-]Németalföldjét immár elvesztette, talán visszanyerhetetlenül. [...] Nagyon féltő, [hogy] a monarchiát ugyanezen szerencsétlenség fogja érni, mégpedig a magyar nemzet részéről, mely külföldi támogatásnak sem lesz híjával.” (Kaunitz kancellár előterjesztése, 1790)

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. <http://tortenelem-ega.blogspot.com/2012/12/vakterkep.html>
2. https://hu.wikipedia.org/wiki/Sandro_Botticelli#/media/F%C3%A1jl:Sandro_Botticelli_-_La_nascita_di_Venere_-_Google_Art_Project_-_edited.jpg
https://www.kozterkep.hu/1484/herkules_kut_visegrad_giovanni_dalmata_1484.html#vetito=119977
<http://musefirenze.it/palazzo-medici-riccardi-non-si-ferma-e-continua-a-crescere/>
5. <https://www.iwm.org.uk/collections/item/object/205133270>
<https://allthatsinteresting.com/nazi-propaganda-posters#7>
<https://allthatsinteresting.com/nazi-propaganda-posters#3>
6. <https://www.timetoast.com/timelines/szovetsegi-rendszerek-a-xx-szazad-elejen>
16. Száray Miklós: Történelem 11. Hat- és nyolcosztályos gimnáziumok számára

		pontszám		
		maximális	elért	
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4		
	2. feladat	4		
	3. feladat	4		
	4. feladat	4		
	5. feladat	4		
	6. feladat	6		
	7. feladat	4		
	8. feladat	4		
	9. feladat	4		
	10. feladat	4		
	11. feladat	4		
	12. feladat	4		
	Összesen		50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17		
	14. feladat	17		
	15. feladat	33		
	16. feladat	33		
	Összesen		50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100		

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző